

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 5.

ANULU XXV.

Sibiu 1628 Ianuaru 1877.

Telegrafulu este Duminec'a si Joi'a, la fie-care done septemani cu adausulu Foisioarei — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditur'a foiei, preafara la s. r. poste cu bani gat'a prin scrisori francate, adresate catre espeditura. Pretulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pre anu 7 fl. v. a. iar pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

trajelelalte parti ale Transilvaniei si pentru provinciele din Monarchia pre unu anu 8 fl. v. a. o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime. ri tisiu stroine pre anu 12 1/2 anu 6 fl. Inseratele se platescu pentru intai'a ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2, cr. si pentru a trei'a repetire cu 3 1/2, cr. v. a.

Magiarii romanisati.

Diurnalistic'a magiara devine din di in di mai interesanta. Ea este forte activa si fiindu ca ea esto reflexulu activitatii nationalitatei ce represinta, lucru firescu, ca si activitatea celei din urma, devine di in di mai interesanta.

Cetitorii nostri sciu din alti articuli cu cate bunatati au bine-cuven-tatu domnii magiari tier'a ce o numimu patria, de candu bunulu Dumnedieu a lasat'o pre manile si intielepciunea loru. Ei bine, fiindu tote terminate spre „general'a“ multiamire si ne mai lipsindu patriei nici Kossuth si lui Abdul-Kerim o sabie de onore, acum gandemu, ca numai avemu decatu sa ne desfatamu in placerile paradisului creatu de diece ani incoce.

Dar' stati pe locu, ca nu este asiá! Mai era ceva mare de implinitu, la ce multi, pote toti, din on. cetitori nici n'au ganditu. Ca oper'a sa fia perfecta trebué ca „magiarii romanisati“ sa se „desromaniseze“. Spre acestu scopu patriotii cei „adeverati“ trebué maiintaiu sa jöce (la baluri) si apoi cu ce va remanea dela baluri sa se lucre mai departe.

Dara si voru pune on. cetitori intrebarea, unde se afla acei magiari nenorociti, cari cu tote dominatiunile magiare din trecutu au trebuit sa revnesca la pecatos'a stare a miserei „plebs contribuens“, carea „praeter mercedem laboris nihil habuit“, si sa-si parasésca nobil'a si ilustr'a vitia. Mare lucru! deca n'aru sci romani nici minunea acést'a!

Este greu a vorbi seriosu in materi'a acést'a, carea s'a ventilatu in scrieri deosebite si acum in diurnalistic'a magiara face rotond'a in modulu celu mai seriosu, caci sustiene, totu asiá de seriosu, ca in comitatulu Hunedorei suntu comune magiare romanisate, cari trebuescu desromanisate si remagiari-sate, in comitatulu Hunedorei, unde din contra putienii magiari incarnati de astadi suntu in cea mai mare parte din famili romanesce. Acolo este famili'a Badea, (acum Bagya) acolo famili'a Barbatu, (Borbath) Craciunu, Dancisoru, Furc'a, Gol'a, Iordanu, Luc'a, Macrea (Makray), Nopcea si altele si altele. Acolo suntu comunele cele bogate de nobili, din cari au esitu odiniora Corvinii seu Huniadescii, cari pentru meritele loru pentru patria au dobanditu nobilimea ca multi alti romani in tier'a Oltului si in partile Chiörolui si acesti nobili suntu astadi acei „magiarii romanisati“ cari trebué cu ori ce pretiu dusi si asiediati in sinulu magiarismului. Pentru acesti'a se arangieza dar' balurile cu a caroru venitu curatu sa se esecuteze oper'a magiarisarei in tinenturile unde romani suntu in masse mai compacte, presarati cu magiari esiti totu numai din sinulu romäniloru.

Nu avemu nici o temere ca intreprinderea acést'a va succede. Teme-rea o vedemu la acelu numeru micu de renegati, caroru li s'a uritu singuri intre romani. Ei credu pote ca pe calea acést'a voru esi din izolarea in care se afla, avendu soci in comune intregi si consciinti'a le va fi mai usiöra, caci nu voru mai fi unici cari si-au parasitu nationalitatea. Pretinsii „magiarii romanisati“ inse deca simtu vre o trebuintia nu suntu duiosi togma de remagiarisare. Ei cá si ceilalti colocu-

itori de o sorte cu densi dorescu usiurarea de sarcinile cele multe ce i garbovescu, dorescu inbunatatirea sortei loru, cá agricultori ce suntu si deca se mai pote si altu ceva, cá sa ese din situatiunea carea i condamna a nu pute castiga mai multu de catu le e neaparatu de lipsa pentru o subsistintia ptecaria — minus darile cele grele si multe.

Esperimentarile proiectate pentru cursuri filologice cu nisce tierani, pentru de a trece din limb'a loru mostenita dela mosi si stramosi, la o limba loru cunoscuta numai din audite, le prevedemu de pre acum ca voru fi nisce incercari sterpe si nu voru ave alu resultatu de catu de ai ameti pe bietii ömeni, indopandu'i cu vre-o cate-va cuvinte neintielese si cu vre-o cate-va frase, dupa cari nu voru ave nici unu folosu. Dar' in fine ei totu asiá voru remanea si pe viitoru ce suntu astadi, celu multu voru dice cá ei nu suntu romani, ci „nemesi“, dara si acést'a nu o voru dice in alta limba de catu in limb'a ce o vorbescu astadi, impetriata cu vre o cate-va cuvinte, cu unele frase, cari le voru dobandi din cursurile cele noue limbistice.

Este verb'a numai ca patri'a va ave vre unu castigu din opintirea acést'a sui generis?

Nici decum. Astadi, candu totu ce porta numele de inteligentu si totu ce se numera in acea clasa a societatiei ce se dice inteligentia, are datori'a de a se ingrigi cum sa respandesca cultura in poporu, aru trebui sa se gandesca cum se respandesca cultura mai degrabu in poporu si spre acestu sfersitu sa intrebuinteze elementele care suntu in insusirea poporului. Si deca aru fi undev'a de lipsa o atare procedura, apoi in comitatulu Hunedorei, unde intr'o populatiune asiá mare cum este a comitatului nmitu, scölele de ori-ce felu, suntu asiá de rare, unde populatiunea a fostu si este asiá dicandu lasata in mana sortei, in mana norocului, — ar' fi numai la locul seu celu mai potrivit.

Intr'acést'a amu vedé noi patriotismulu celu adeveratu.

Asiá inse dupa cum se pregatescu lucrurile noi trebué sa vedemu o lupta pre fatia, carea incerca mai multu decatu este cu putintia, sterpierea nöstra a romäniloru, o lupta la carea suntemu provocati fara a dá ansa la provocare si in carea amicii nostri naturali devinu inimicii elementului nostru.

Amu disu ca nu ne tememu, si o mai repetimu odata. Cu tote aceste este trista aparintia pentru noi romani, cari dupa ce ne vedemu alun-gati de pe terenulu politicu sa ne vedemu atacati si in caminele nostre si inca in ce e mai scumpu pentru ori ce muritoriu, in tesaurulu limbei nostre.

Intrebamu noi acum este numai in gandirea asup'a unoru astfelu de aventuri o intielepciune patriotica, este ea o intielepciune din punctulu de vedere magiaru? Credu magiarii seriosu ca pe calea acést'a si voru spori elementulu loru si o credu ei acést'a mai vertosu atunci candu ei credu ca acesti ömeni cu cari voru sa faca experimentele au fostu magiari si s'au romanisatu? Ei nu credu se vede cea din urma, dar speréza cea dintaiu, in sa togmá atunci peccatulu incercatu fatia cu romani este mai mare, pentru ca peccatulu nu e numai inumanu,

e antipatrioticu, e antinationalu in intielesulu celu adeveratu pentru magiari insisi si inainte de tote e nepoliticu.

Care se fia castigulu? Acel'a ca provöca o lupta de rasse a carei sfersitu magiarii nu lu mesura, dara pote fi funestu pentru ei, mai funestu cá pentru noi.

Dara pana a nu sosi tempulu luptei celei inversiunate de rasse acestu reu de care ne vedemu amenintiati, cá multe alte rele in lume ne va servi noue si spre bine. Puterile nostre intelectuale voru fi fortiate a se incorda si mai multu de catu pana aci si voru ingrigi cá scolile sa se inmultiesca si sa previna pre acei ce se pregatescu sa ne fericésca poporulu cu mijlöce cari nu lu potu ferici.

Dejá avemu unu gimnasiu cu cinci clase, o scöla de meserii, cá sa nu amintimu de alte scöle mai mici ce le avemu in comitatulu Hunedorei. Nu prin baluri, nu nici din banii statulu la cari contribuimu si noi cá sa nu ni se dea nici unu ecuivalentu, ci cu denarii castigati cu crunta sudore sa sustienemu si sa inmultimu instituttele de crescere in comitatulu Hunedorei si in tote partile, si sa lasamu pre domni sa jöce si sa se veselésca in mil'a Domnului.

Cu modulu acést'a noi vomu face mari servitii poporului nostru, vomu face mari servitii patriei nostre si acei ce ne clevetescu neincetatu de rei patrioti, se voru convinge ca suntemu mai buni patrioti de catu densii, pentru ca ne stradiumu a ne castiga catu mai ingraba mijlöcele cu care sa putemu intrá in servitiulu patriei asiá dupa cum ne da firea nöstra si asiá dupa cum ne a lasatu Dumnedieu, cá romani!

La intrarea in alu XXV anu.

(F i n e.)

Sfersitul anului 1865, ne arata „T. R.“, ca a fostu de mare insemnatare politica pentru romani din done puncte de vedere. Unulu pentru ca dela cea dintaiu participare a romäniloru la vieti'a publica, acum au avutu a fi supusi celei mai grele probe de o buna adeverata, si intielépta directiune politica.

„Telegrafulu Romanu“ nu s'a precipitatu cu judecat'a. A ascultatu sa véda ce dicu alesii natiunei cari o reprezentau in Clusiu, era dupa ce a vediutu representatiunea acelu indreptata catre Majestate, representatiunea carea este si remane pentru totudéun'a unu actu publicu cu valöre si autoritate publica si dupa ce a vediutu ca reprezentantii natiunei in consiliile loru s'au decisu a-si aperia natiunalitatea ori uude li se deschide unu terenu cu valöre publica de statu a continuatu a aperia directiunea acést'a, carea i se parü si i se pare si astadi cea mai nimerita in impregiurarile de atunci.

A fostu lungi discussiuni in diurnalistic'a nöstra despre bunatatea seu reutatea directiunei acést'a. Din cele multe cate au adusu „Tel. Rom.“ inaintea cetitoriloru sei despre directiunea acést'a politica ne marginimu la unu unicu esemplu. Vomu reproduce din unu ciclu de articuli unulu carele singuru va fi de ajunsu de a justifica procederea acestei foi. Eata-lu:

„Unulu dintre cele mai eficace

indemnuri pentru passivitatea romäniloru ardeleni — fara indoiéla — a fostu: imitarea passivitatii unguriloru ardeleni fatia cu die'a din Sabiu.

„Sa invetiämu ce este passivitatea si ce urmari pote avea, chiaru dela inimicii nostri politici. Ce este caus'a rezultatelor positiunei politice ale magiiloru deca nu passivitatea.“ — Cu aceste apostrofari motivä passivitatea absoluta unulu dintre primii aperiatori ai passivitatii in conferinti'a din Mercurea. S'a mai facutu apoi provocari prin jurnale mai tardiu si la tinent'a passiva a unguriloru din Ungari'a, a croatiloru, a cechiloru, a nemtilorü, si a poloniloru.

„Concedemu si noi ca passivitatea politica amesurata poteriloru celoru ce o punu in lucrare si acomodata circumstäriloru politice pote sa duca cate odata si la rezultate positive. Negamu inse, ca passivitatea inscenata de romani ardeleni aru posede recerintiele amintite, cari sa-i asigure vre unu resultatu positivu. Din contra ea ni se infatisieza cá atitudinea bröscii din fabula, care — avendu o voce catu a unui tauru, a crediutu, ca prin o umflare potentiata va pute castiga si estensiunea fisica a rivalulu vocalu. — In vorbe mari au escelatu si passivistii, dara in alte rezultate nu.

„Sa facemu o comparatiune repede intre passivitatea nöstra, si a connatiunaliloru susu amintiti, si diferenti'a indata va bate la ochi.

„Sa abstragemu dela acea impregiurare notorica, ca natiunile susu amintite representa mai cu séma acelu elementu aristocraticu, — care atatu prin posesiunea si inteligenti'a cea respectabile, cátu si prin corelatiunile cu cercurile decidiatöre atatu interne cátu si esterne — se considera de celu mai prevalente factoru politicu, carui'a i asista parte mare si alu doilea factoru politicu, adeca burgesi'a, iera romani r presenta mai numai elementulu politicu de a trei'a categoria — adeca poporulu tieranu, ale carui mijlöce materiali si intelectuali nu se potu incorda la o resistintia politica pana la gradulu termometrulu susu amintitelorü elemente; — dara sa permitemu, ca romani ardeleni prin numerositatea lorü aru pute equipara cumpen'a politica fatia cu cei-lalti factori politici din Ardélü: totusi e nedisputabilu, ca romani passivisti la inscenarea passivitatii lorü politice nu numai n'au reflectatu la circumstärile politice, si la puterile sele reali, dara cu rol'a la care s'au angagiatu, au vrutu sa tréca pré de parte si preste imitarea esemplului, ce si l'au luatü dela susu amintitele natiuni.

„Si ungurii, atatu ardeleni, cátu si cei din Ungari'a, aveau legile lorü dela 1848, cá noi cele dela Sabiu, dela cari nu se puteau departa, si totusi ei singuri au organisatu la an. 1861 cancelariile aulice, si inca separate — pentru Ungari'a si Ardélü, si in mani'a ministeriulu ungurescu, care dupa legile din 1848 singuru era competent de a contrasigna rescriptulu convocatoriu de dieta, au convocatu prin ambii cancelari dietele dela 1861. — Cei din Ungari'a au alesu, s'au adunatu la dieta, au intratu in acea dieta neconstitutonale si si-au reclamatü tote drepturile ce li competu. — Diet'a ardelenä convocata de Baronulu Kemeny pre bas'a unei legi

electorale improvisate prin cunoscutul rescriptu din 1861 inca s'aru fi adunatu, si ungurii aru fi si intratu in ea, deca in urm'a reclamelor celor „active“ ale românilor, nu s'aru fi sistatu. — Ungurii atunci calculau cu factorii prezentului de atunci, si cu mersul a puterii lor, cari pre atunci erau mai slabutii ca mai târziu. — Ei calculau bine cându deocamdata se multamiau si cu mai putienii, ca cu terenul câtu de micu ocupatu, sa revindece cu incetulu — dara signu — si restulu.

„La 1862/3 si ungurii ardeleni aveau de a se lupta cu o lege municipala esita din octroismulu cancelariei aulice ardeleni. — si ei stau fara de o lege electorale octroata pentru diet'a din Sabiu, — si ei erau chiamati la o dieta, pre care o aflau contraria legiloru de uniune din 1848. Si ce au facutu ei fatia cu tote acestea? Passivitate absoluta? feréscă Ddiu! Ei au participatu la organizarea municipaloror, au alesu comissionii electorali, au pusu candidatii lor pentru tote cercurile electorali, au alergatu la urna, — si unde au potutu — si-au alesu ablegatii lor. In fine toti ablegatii lor s'au intrunitu la Sabiu, acolo au consultatu trei dile asup'ra cestiunei — sa intre séu nu — in dieta? Si numai aci — si-au inceputu passivitatea, si si acést'a numai la avisulu ungurenilor, cari mirosise in regiunile mai inalte, ca intre Vila-Francia si Sadv'a e numai unu pasu.

„Si cu tote acestea o parte din ei totusi au intratu si in diet'a din Sabiu, iera ceea-lalta a alergatu indata la Vien'a, ca sa trateze cu regimulu de atunci — cum sa ne arunce pre noi din siea. — Eata asiá dara o passivitate, dara conditiunata, si numai dela si pâna la unu gradu.

„Ungureni la an. 1860 au intratu in Reichsratulu inmultitu din Vien'a — la an. 1861 pentru diet'a convocata de regele neincoronatu si fara contr'a-signatur'a ministrului respunzabile, — au alesu, si cu Fr. Deák in frunte au intratu in ea — fara sa fi vendutu Ungaria numai prin intrarea in dieta, ci aci si-au reclamatu drepturile, — au mai lasatu din ele — si au tractatu pâna s'au ajunsu la unu punctu de intalnire, pre care ocupandu-lu, de aci cu incetulu dara siguru au ajunsu acolo, unde inainte de aceea numai cu vre-o câti-va ani nici nu cutediau a sperá. — Firesce tote acestea si le-au relupatatu ungurii prin activitate neinterupta.

Unu clubu turcescu.

(Din „Tageblatt“ dela 25 I. r.)

Trecému prin stradele Constantinopolei; capulu 'mi érá invelitu in turbanu, in picioré aveamu nisce pantofi cu verfurí ascutolovari in mâna unu ciubucu lungu si scitolaru cei largi erau umflati de ventulu de séra; ast-felu mergeamu inainte avendu consciintia superba, ca suntu cive turcu dupa constitutiunea noua, carele se duce la intáia adunare a intáiuului clubu goticu turcescu.

Cáci bubuitulu tunurilor prin care se anuciase nou'a constitutiune a patriei turcesci, produse o miscare puternica in viatia Constantinopolei, carea pana aci érá atátu de tacuta politicesce. Capetându odata constitutiunea constitutionala fara indoiala trebuia se urmeze si o miscare politica. Cluburi politice, programe politice, consultari politice, congregatiuni pentru alegeri de deputati etc. tote trebuia sa le capatamu inprema cu constitutiunea; asia ne spusese barbierrulu mahalalei, asia ne spusese din fundurulu totu lucru si acesta le scia acuratu din convenirea cu musterii cei francesi.

Iute se indeplini opulu maretii in foculu primei insufletiri. Proclamare, meetinguri, infintiare de cluburi, ale-

Croatii inca aveau legea lor electorale adusa in diet'a mazariniana, si inca ce-va mai sigura ca a nostra dela 1864, pentru ca a croatiilor apucase a fi si sanctiunata, — si totusi sub regimulu lui Rauch octroindu-li-se iera o lege electorale feudala, natiunalii nu s'au pusu in passivitate, ci au alesu si de-si prim'a óra remanendu in minoritate, totusi au intratu in diet'a cea „feudala“, — ier'a dóu'a óra au reusitu, acum tratate cu regimulu din Pest'a, fara de a fi insinuati, ca prin aceea voru numai sa se inchine stapániloru.

Cechii au facutu cea mai potentia opositiune passiva, — dara urn'a electorale nici odata nu o au afurisitu ca Mercurenii.

Nemtii inca nu au mersu cu nebuni'a passivitatii pâna acolo, ca sa lase cercurile electorale la liber'a dispositiune a cechiloru si a ultra-montaniloru, si cu indoite puteri au alergatu la urna.

„Polonii inci aru fi fugitu din Reichsrath de o suta de ori pâna acum, deca nu li érá téma ca voru face numai locu riteniloru. Ei dara nu si-au parasitu nici program'a autonomiei lor, dara nici cercurile electorali.“

Astfelu de ratiunamente, ori câtu de sanatóse, érá unu tempu cându nu erau bine primite de multi români, ba erau chiaru condamnate si „T. R.“ érá tacsatu de unéla straina. Cu tote ca ne grabimu cátra sfersitulu reprivirei nóstre pentru de a aruncá mai multa lumina asup'ra situatiunei celei schimbate de cele ce s'au petrecutu incependu dela 1866 mai improspetámu odata cele publicate in Nr. din 1867. Eata ce dicea unu intieleptu patriotu.

„Pest'a 6 Martiu n. (1867) Dle Redactoru! Amu priimitu scrisórea Dtale din Ianuaru, nu amu puté vedé inse intrens'a o provocare la unu respunsu numai de câtu si asiá s'a intemplat de amu tacutu voiamu sa asteptu evenemintele, ce noi le amu fostu prevediutu, pentru ca cugetaiu ca dimpreuna cu faptele de sine se va oferí si ans'a la impartasiri, cari nu se misca numai in imperiulu nemarginitu alu ideiloru. Asiá s'a si intemplat. Imperiulu e impartitu; ministeriulu ungurescu denumitu; noi stamu inaintea unu faptulu de fatia. Faptulu acesta a pututu surprinde pe multi, cari nu sciu tiené scotéla de semnele tempului, séu nu le potu

geri de biuru, urmau un'dupa alta. Barbieriulu, politicu indemánatecu, fu alesu presiedinte si astadi sub conducerea sea, avea sa se tiená intáia desbatere politica din partea clubului.

Eu, cive constitutionalu alu patriei turcesci constitutionale... membru constitutionalu alu intáiuului clubu turcescu politicu... érá unu momentu insemnatu cându am intratu in localulu clubului cu asta consciintia in peptu.

Ei, batráni venerabili, se si adunase deja si cu picioréle incolacite se postara in siru duplu pe de trei parti ale salei; tacându fumau din ciubucu, tacandu 'si beau caféna si in tacere se deprindeau in demnitatea neobicinuita de cetatei liberu. Dinspre a patr'a lature a salei insa intre sgomote mari se inbuldiau softale, mollahi si mu-ezzini, cari se presentara, ca totu atátia auditori numerosi.

Eu me lasaiu josu in mijloculu consotiloru de clubu si 'mi amu aprinsu ciubuculu. Acést'a o si faciuu la timpu! Fiindu ca presidentulu 'si scése din picioré unu pantofu, lovi cu elu pe podilele sunatóre si facandu-se o tacere mormentala incepú:

„Fratiloru! amiciloru! cefatieni liberi din patria libera! Unu lucru grandiosu a produsu maretiiu geniulu alu natiunei! Elu a fericitu patria

pricepe, pentru ca ele se opunu dia-metralu asteptáriloru si sperantiiloru lor. Dara in acesti ómeni la riurile Vavilonului, aducendu-si aminte de Sionu, de celu cadiatu. Ce e inapoi se tiene de istoria, acést'a magistra a popóreloru si a statelor; inainte se deschidu portile unei desvoltári nóue a venitoriului. Viitoriulu e, cum a fostu ori ce tempu ce avé sa vina, intunecosu si necalculabilu; omulu inse trebuie sa mérga spre elu, pentru ca pentru elu róta lumii nu sta in locu, iera celu cu minte cauta sa ajungu la o cunoscentia câtu se póte de chiara despre situatiunea in care se afla. In unu asemenea casu la tota intemplanrea trecutulu e de mare pretiu, pentru ca elu esplica presentele si mijlocesce, dupa cum adeca ochiulu e in stare sa cunosca mai multu séu mai putienii, mai tare séu mai slabu legatur'a intre cauza si efectu — judecat'a despre puterile cari lucra si tiesu la formarea viitoriului.

„Omulu speréza mai bucurosu aceea ce doresce si de aceea omulu, deca s'a intemplat altfelu de cum a doritu, e iera pré bucurosu aplecatu de a pune in intrebare statornici'a lucruriloru nóue si din capulu locului le denéga putintia unei desvoltári sanatóse. Temeiuri se gasescu pentru ori ce parere si nicairi mai usioru cá in casulu de fatia, candu pentru omulu indoiósu si, candu acelu ce vede numai negru e de ajunsu sa arate la incercarea cea plina de fatalitati facuta la 1848; ori ce altu argumentu pentru unu atare e de prisosu.

La altu locu continua coresp.:

„... Dupa cum audu din isvoru siguru, Imperatulu insusi se fia atrasu deosebitu atentiunea ministrului asup'ra gingasiiloru referintie a le Transilvaniei si sa i fia recomandatu sa tiená scotéla considerabila de impregiuráre sustatóre, de pretensiunile si pusetiunea romániloru si sasilorulu...“

Increderea in monarchu si radimulu pe drepturile acuisite se vede si cu ocaziunea acést'a si cu alte multe ocaziuni au fostu incopciate si au orientatu si in tempurile aceste precarie procederea politica a „T. R.“ de care tienendu monarchulu comptu trebuie se lucra si románii.

Dece lucrurile au esitu altu felu nu e vin'a nici a monarchuluiu nici a romániloru. Acést'a speramu ca o va dovedi viitoriulu, care nu mai póte

cu aurora libertatii turcesci. (Iasiasin!) Prin acést'a am intratu in cerculu celoru dintáiu popóre civilisatóre ale pamentului. De aici inainte va fi numai libertate pe sfantulu pamentu alu imperatiei turcesci. Toti suntemu asemenea cetatieni liberi ai aceleia-si patrie, fara diferentia de limba si nationalitate de religiune si confesiune (iasiasin infinitu).

Dar' noi ne amu folositu indata de nou'a libertate si amu intemeiatu intáiuulu clubu constitutionalu, ca cu puterile nóstre sa contribuim la viitorulu maretiiu alu patriei nóstre libere. Siedinti'a de astadi o declaru deschisa strigandu: traiasca padisia chulu! traiasca Midhat pasia, parintele constitutiunei! traiasca libertatea turcesca! traiasca intáiuulu clubu turcescu constitutionalu!“

Presiedintele 'si sterse sudórea ce 'i curgea pe frunte, noi batráni taceamu si fumamu, ér' tenerimea auditoriului facea unu sgomotu cá si cându ar' fi intratu necuratulu in ea.

Presiedintele: „La ordinea dilei de astadi este desbaterea asup'ra intrebarei. ce positiune trebuie sa luamu fatia cu nou'a constitutiune liberala? Cine voiesce sa vorbéscă?“

Pausa lunga. Batráni siedu muti cu pitiórele incolacite, scutura din tur-

fi departe. Sperantia ca afacerile constitutionali a le patriei se potu întorce spre bine nu amu perduto atunci, nu o perdemu nici astadi.

Reprivirea nóstra aru fi pré lunga deca cu ocaziunea acést'a amu percurge tote ocaziunile politice natiunale mai cu séma dela 1860 incóce; aru fi si mai lunga privirea nóstra cându amu pasí pasu de pasu si pre terenulu bisericescu si scolasticu aratându câtu a lucratu si ce lucruri a desvoltatu si pre terenurile aceste „Tel Rom.“ Sa amintimu numai de articuli: cei numerosi cu privire la biserica nóstra romána din Austro-Ungaria pâna cându acést'a biserica érá inca trunchiata dupa cum o trunchiasera vitregii seculi. Credemu inse ca din cele aratate si improspatate memoriei cetatoriloru s'a vediu si cine vrea sa se convinga si mai bine, colónele „Tel. R.“ 'i stau deschise dela inceputulu seu, caute si va aflá ca nu dicemu pré multu cându sustienemu susu si tare, ca program'a sea este patriotica, loiala si natiunala si ca dela acést'a programa, ori câte dificultati a intempinatu, interne si esterne, nu s'a abatutu nici odata.

Revist'a politica.

In cestiunea bancei inca totu domnesce intunereculu de mai nainte. Atát'a se dice ca e positivu in afacerea acestei bancei, ca Maj. Sea a accentuatú necesitatea de a se resolve inca in decursulu acestei luni. Si dincóci si dincolo de Lait'a se vorbesce de unu provisoriu. Unele foi vorbescu de unu provisoriu de cincí ani, altele de trei si altele de doi ani si ca provisoriu sa cuprinda afara de cestiunea bancei si celu alu pactului dualisticu. „Hon“ respinge într'atát'a provisoriuulu, intru câtu nu este vorba de statutulu presentu, conformu cáru banc'a natiunala póte limitá din puterea sea propria creditulu tiei dupa placu; afara de acést'a, pentru ca operatiunea de convertire a datoriei de 153 millióne, deca s'aru intemplá in decursulu provisoriuului, s'aru puté intrebuintia de partisanii bancei in favórea lor. „Hon“ nu acceptéza nici unu provisoriu care nu léga mânile Ungariei, din cauza ca pe calea acést'a nu se póte créa unu creditu sanatosu si cu o banca cárei i se póte abdica nu se póte multamí banca natiunala; lumea comerciale aru fi in nesigurantia. Demisiunea cabinetulu Tisza, prin carea aru combata acus'a ca a jertfitu drepturile

bane si fuméza. Tenerimea sioptesce si face sgomotu. In urma vobesce

Unu membru din clubu. Eu nu sciu ce iscodire afurita a franciloru este constitutiunea acést'a! insa deca coranulu o iarta, deca sultanulu ni-o impune, atunci a buna-séma va fi buna si noi va trebui sa ne dedamu cu ea!

Prin sirurile softaleloru trecú unu murmuru neintielesu despre care nu se putea sci, ca óre e aprobare séu desaprobare, betráni inse priviau cu uimire pe oratoru si fumau in tacere mai departe.

Atunci me inboldi diavolulu sa 'mi tienu si eu prima cuventare politica.

Eu. Asia dicédu, parerea mea este ca libertatea acést'a noue turciloru, póte sa ne insufe si óre-cari griji. Natiunea nóstra abia numera 2 1/2 millióne de suflete in provinciile europene. Nu voru disparé aceste impotente intre cele 13 milióne crestini cându aceia voru avé drepturi asemenea cu noi? Nu voru forma acést'a maioritarea alegatoriloru la alegeri? Nu voru dobendí ei maioritarea deputatiuniloru in parlamentu? Ce se va alege atunci de noi bietii turci?

(Va urmá.)

natiunei nu aru fi asiá de rea cum aru fi caderea sub o asemenea acusa.

In coridórele dietei din Budapesta se ventiléza foarte multu dicerea „Tisza se duce! Tisza nu se duce.“ „Pesti Naplo“ scrie intr'o di ca regimulu care e gat'a de duca acum de mai multe septamáni nu se apuca de nimic'a mai momentosu. Dupa ce insira de-a rendulu pe ministrii cari nu mai au gustu de a mai face ceva, continua: Mai multi amici de ai lui Tisza l'aru vedé bucurosu in fruntea opozitiunei; altii iéra 'lu róga sa mai remána in fruntea afaceriloru. Ministrulu presiedinte tace cá o carte' inchisa.

Dupa dóuedieci si patru de óre scrie acél'asi jurnalul (dela 25 Ianuariu) ca Tisza va remané in ministeriu si deriva de aci acceptarea provisoriului pentru conversiunea celor 153 milióne. In acelasi momentu inse vede „P. N.“ si neacceptarea, in care casu Tisza se duce si face locu altui'a, care acceptéza si care va incheiá si pactulu!

Deputatiunea czegledeana a ajunsu la Baraccone, la Kossuth. „Kelet“ din Clusiu publica despre evenimentulu acest'a urmatórea telegrama:

Turinu 24 Ianuariu. Sér'a la 6 óre. Kossuth a primitu astadi deputatiunea czegledéna in Baraccone di Collegno. Marele patriotu imbracatu in negru a statu la pragulu locuintiei sele si a primitu deputatiunea sub ceriu liberu. Cándu amu vediutu pe caruntulu esilatu o perplessitate neesprimabile ne-a ciontatu puterea si abiá ne-amu pututu stapani. Sosindu la locul de intálnire sa vediutu o scena cum abiá s'a mai pututu vedé alt'a vre-odata sub ceriulu suridietoriu alu Italiei.

Dupa ce ne-amu asiediatu in semicercu in giurulu lui Kossuth conductoriulu deputatiunei parochulu Ioann Dobos cu voce tremuránda si interruptu de afectu a rostitu urmatórele cuvinte:

„Tramisii unei cetáti din tiér'a de josu (Alföld) stau inaintea ta, mare fiu alu patriei nóstre, pentru ca noi amu voi sa vedemu patri'a nóstra acolo, unde esti tu, si pre tine acolo unde e patri'a nóstra. Amu venitu sa-ti spunemu cátu te iubimu de multu. Loculu unui deputatu alu Gzegledului este vacantu. Acestu locu populiatiunea cetátiiei nóstre ti l'a consacratu tie. Acest'a e tesurulu celu mai mare; tu nu-lu poti micí. In 1848 cándu ai disu cátra noi „patri'a e in periculu“ ne-amu adunatu in giurulu teu, amu mersu dupa tine, acum dicemu noi ca patri'a este in periculu si amu venitu sa te rugámu sa o mántui. Vimo! Sardanapalulu moscovitu se favalesce in placeri la Moscova, radica paharulu contr'a Europei civilizate, inse mán'a care apare din parete iéra scrie fatalele si tainicele cuvinte „Mene tekél“ si déca noi dupa cuvinte-le aceste vomu poté scrie numele teu, numele Kossuth, credemu ca amu subscrisu sentintia lui de mórté.“

Dupa acest'a a vorbitu E. Simononyi in acela'si intielesu accentuándu politic'a cea rea a regimelor de pâna acum.

Kossuth a respunsu cu voce firma; dara vocea tremurá de durere; toti plangemu; mai de multe ori s'au auditu suspinuri. Cuventarea lui a facutu o impressiune adenca si pre cándu vorbea elu ne-amu adunatu totu mai aprópe in giurulu lui. Kossuth a dechiaratu numai decátu la inceputulu respunsului seu: *ca intre impregiurá-rile de fatia nu poté veni acasa; cándu inse va sosi tempulu, in care sa póta participá activu la regulara referintieloru destramate ale patriei*, atunci va parasí solitudinea sea va jurá credintia regelui Ungariei si cu loialitate nealterata va si tiené juramentulu. Pána cándu inse referintiele cele ostile statului voru fi cele impuse de putere, trebuie sa céda puterei ori-care interesu si nu-si poté valorá puterile

sele. Elu este reprezentantulu independintiei natiunei magiare, la elu este depositulu relicuiei sánté, pre care o pastréza. „Nu lucru asiá — dice Kossuth — cá sa stralucescu cu unu simtiementu extraordinariu de datorintia; acest'a aru fi unu lucru de nimic'a. Mie-mi demanda datorintia patriotica sa stau la postulu meu si déca eveniminte nu m'aru motivá a-mi parasí postulu si eu totu m'asiu duce, asiu meritá sa me trateze fia-care magiaru cu blesteme.“

Dupa acést'a s'au prezentatu unulu cáte unulu membri deputatiunei. Kossuth s'an preumblatu cu deputatiunea prin gradin'a lui cea frumósa i-amu vediutu si cas'a si dupa aceea neamu intorsu la Turinu.“

Mai multe diurnale englezesci au primitu in colónele loru o depesia din Constantinopole, conformu cárei Romani'a sa fia dechiaratu portiei oficialu: ca — dupa ce pórt'a cu constitutiunea ei a vatematu tratatele — Romani'a privesce vasalitatea sea fatia cu pórt'a disoluta si tóta respunsabilitatea o lasa asupr'a portiei. Alta scire care sémána cu cea de mainainte a aparutu in „Phare du Bosphor“ si in „Cor. Un.“ din Parisu. Tóte aceste suntu fára temeiu. Cu totu conflictulu pentru cunoscutii paragrafi din constitutiunea turcésca, Romani'a pâna acum nu si-a schimbatu atitudinea sea fatia cu pórt'a. Nu trebuie inse perdutu din vedere nici pe unu momentu ca dechiararea independintiei Romaniei va urmá uumai cándu va avea sianse sigure de resultatu, va sa dica, dupa ce se va dechiará resbelulu intre Turci'a si Russi'a si Romani'a se va aliá cu cea din urma. Serbiu potu fi unu neamu de ómeni mai resboiosi decátu románii; este inse siguru, ca cei din urma suntu mai intiepti barbati de statu si mai desteri diplomati decátu cei dintáiu. Serbi'a s'a lasatu a fi impinsa de Russ'a spre a servi politicei slavice; románii inse nu se voru lasá a fi impinsi nici odata spre a scóte castanele din focu pentru altii séu sa-si friga degetele fára de a capeté si castane. Déca voru rusii sa puna cestiunea orientala in miscare si sa faca resbelu, póftésca si mérga ei inante. In casulu acest'a romániloru nu le remane alta decátu sa urmeze rusiloru. Déca inse Russi'a, care are cisme mari cu tureci lungi nu afla cu cale a se apropiá de animalulu care se numesce armata turcésca, románii cu soldatii loru teritoriali, incaltati cu opinci, se voru ferí si mai tare de acea apropiare. In casulu din urma se voru mutiamí si cu escus'a cea superficiala a ministrului portiei.

Organulu inspiratu de Andrassy, „Fr. Bltt.“ revenindu asupr'a demonstratiuniloru ce suntu la ordinea dilei in Ungari'a le condamna de nou si accentua apoi, ca politic'a guvernului imperialu nu se va determiná in actiunile sele prin aceste demonstratiuni compromitetórie.

Compatriotii nostri de preste Lait'a, dice citatulu organu, se pare ca au de gându sa-si puna cu imprudentia in jocu renumele celu mare ce si l'au castigatu cá natiune politica cá poporu politicu *par excellence*. De unu tempu incóce nu se audu din Ungari'a decátu mai numai betise politice. Mai intáiu se duce o deputatiune de studenti magiari la Constantinopole pentru a oferí o sabie unui generalu care, pre cátu scimu noi, a luptatu nu in interesulu austriacu ci turcésca. Dupa acést'a flacaiasii nematuri ce inscenara fest'a acést'a fraterniséza cu mosleminiu, facu visit'a sieicu islamului, putienu lipsea si se faceau turci de onóre. Dupa densii unu fostu ministru ungurescu afla corresponsidietoriu lucru, ca, in vreme ce tatalu seu insusi representa in conferintia politic'a oficiale austro-ungara staruindu a induplecá pe Pórt'a la

concessiuni, densulu sa demonstreze contr'a acestei politice si sa rostésca unu toastu pentru „o constitutiune“, pe care nici unu statu din Europ'a, nici unu politicu seriosu nu a considerat'o decátu de unu expedientu calculatu a amagi pe contrariu. La tóte aceste inconveniente eclatante pune capaculu demonstratiunea voiagioriloru din Czegled ce calatorescu la Collegno, unde voru sa róge pe Kossuth se binevoiesca a veni acasa in Ungari'a cá unu parinte alu patriei, cá unu alu doilea Cincinnatus, se cuprinda unu locu in dieta si sa jóce rolulu unui „mediatoru politicu.“

Nu ceremu intrevenirea activa a deregatoriiloru unguresci de statu contr'a acestoru demonstratiuni. Legea unguresca nu ofere pentru acést'a interventione vre-o arma si in sfersitu nu i se póte interdice celui ce platesce cart'a de calatorie a plecá la Constantinopole séu la Collegno al Barraccone si a luá cu sine in pachetulu liberu „o sabia de onóre“ séu o adresa. Dara suntu lucruri cari de si nu le interdica sub pedépsa codulu panalu, le opresce inse tactulu politicu, bunacuvintia. Nu facemu imputare nici ministeriului ungurescu cáci a lasatu sa se intemple aceea ce dupa lege nu se poté impedecá, de-si e problematicu, déca prin o influintiare *moralá* nu se poté cumva sugrumá in simbure cáte ceva. Punemu inse pretiu pe aceea cá sa constatámu ca scenele cu cari s'au produsu magiarii in Constantinopole si in propri'a loru capitala nu suntu decátu nebunii provenite din sumeti'a juniloru si din hebauci'a unoru cetetieni estranei si lipsite de ori ce fondu seriosu. Domnisorii ce demonstrara in Constantinopole, deputatiunea din Czegled si studentii ce implura aerulu prin Budapesta cu strigatele loru de „éljen“ in onórea lui Kossuth, nu representa decátu mani'a loru de scandale, marginirea loru localu patrioteca, necunoscutia a relatiuniloru. Credemu ca amu vatemá pe poporulu magiaru identificándu-lu cu acesti ómeni, regretámu msa, ca barbati seriosi din Ungari'a lasa sa se petróca lucruri contr'a cároru aru trebú sa protesteze cu energia elementele politice mature ale natiunei; cáci neprotestándu iau insisi o parte a responsabilitátiiei asupr'a sea.

Politic'a monarchiei austro-ungare cá a unui statu compus din elemente poliglote nu se poté conduce si purtá prin tendintie unilaterali. Noi nu potemu admite „inrudirea turanica“ a magiariloru cu turcii cá argumentu politicu cáci atunci amu trebui sa tienemu indreptatita si marea unitate slavica, ide'a de natiunalitate panslavistica. De vomu recunósce compatriotiloru lui Kossuth dreptulu de a se semti „consangeni“ cu compatriotii nobilului Sievket pasi'a si cu alti „eroi“ de memoria bulgarica, atunci trebuie sa concedemu si cehiloru si croatiloru dreptulu de a se semti frati cu acei slavi ce stau sub domni'a turcésca, ba ca acést'a afinitate din urma e cu multu mai intima si mai indreptatita de a se evalora. Noi ceremu in sa dela ori care cetatianu alu monarchiei austro-ungare cá sa nu compromita in afara politic'a aprobata de corpurile reprezentative legali; ceremu, cá, déca maioritátea popóreloru austro-ungare a vorbitu in delegatiuni si a aprobatu actiunea contelui Andrassy, sa nu ne vina nisce fanatici natiionali, inferbentati prin admiratiunea pentru faptele eroice turcesci si lipsiti de priceperea sanatósa prin dorintia unei bance separate sa ne infatisieze politic'a in afara intr'o lumina falsa. Guvernulu nu se va seduce prin aceste demonstratiuni, elu nu poté face o politica magiara in orientu, pre cum nu a facutu o politica slava de dragulu amiciloru si admiratoriloru lui Cernaieff, elu poté sa faca numai o politica austro-ungara, o politica in interesulu imperiului intregu, lui 'i

suntu deplinu egali atátu invingatoriulu dela Djunis cátu si cei invinsi. Cei din afara in sa se convinga ca demonstratiunile softaleloru magiari si si a admiratoriloru semitici turanici pentru Kossuth nu voru abate pe guvernulu din calea sea. Acest'a se va silí acum, cá si mai inainte, a conservá pacea, va starú pentru a esoperá pe sém'a crestiniiloru din orientu stári demne de ómeni. Elu se simte forte prin contielegerea cu tóte puterile mari din Europ'a, forte prin ajutoriulu tutororu elementeloru cultivate si prudente din *ambele* jumetáti imperiali. Acést'a contielegere si acestu ajutoriu nu-i voru lipsi cáta vreme elu va remáni pe calea de pâna acum, cára 'i voru lipsi in diu'a in care elu aru capitulá de dragulu unei „afinitáti turanice“ in-intea politicei juniloru turci si fanarioti si a confusiloru loru admiratori.

Cetimu in diariulu „il Diritto“ dela Rom'a, din 13 Ianuariu, sub titulu „Pórt'a si Romani'a“, unu articulu de fondu pe care ne grabimu a-lu reproduce:

„Cándu telegrafulu ne transmise resumatululu nóuei constitutiuni, cu care Midat-pasi'a facea daru popóreloru otomane si conferintiei, s'a radicat in cugetulu nostru indoiél'a acelu conflictu intre Pórt'a si Romani'a, care avú, dupa cele din urma telegrame, atátu de repede si satisfacátore solutiune. Ce e dreptu nu se putea face mare casu despre acést'a, cáci acea constitutiune nu putea fi luata in seriosu, si dificultátiile esecutiunei sele se puteau pune alaturi cu avantajiele ei, relegandu pe acelea si pe acestea intre utopiele bizare ale vietiei omenesci.

Constitutiunea acést'a in sa deveniá unu actu publicu, si Romani'a nu putea sa-lu lase sa tréca fára a cere cá indoielile ivite in privintia sea sa fia inlaturate.

Articululu I alu nóuei constitutiuni dice ca: „imperiuulu otomanu cuprinde tierile si possessiunile actuale si provinciele privilegiate, si forméza unu totu nedivisibilu, din care nici odata si din nici o cauza nu se poté deslipi o parte“. Dupa sensulu literalu alu acestui articulu, si Romani'a aru fi trebuitu sa tramita la Constantinopole deputatii sei cá sa discute, in limb'a turcésca, legile generale ale imperiului; in ori-ce casu, autonomi'a sea aru fi fostu multu atacata.

Se cerura dara esplicatiuni, si este probabilu ca puterile adunate la conferintia sa fi intervenitu, pentru cá respunsulu Turciei sa fia promptu si cu totul satisfacátore. Si astfelu fu in adeveru, ca ministrii turci recunoscura dreptatea si moderatiunea cereriloru Romaniei, si se dechiarara gat'a a-i acordá cea mai deplina satisfacere. Astfelu principatulu a pututu vedea cum purtarea sea i-a atrasu simpatihiele tutororu.

Guvernulu din Bucuresci, toti-i dá dreptate in acést'a, din diu'a in care incepura ostilitátiile, tienendu totodata contu de simtiemintele natiunale, sciú sa conserve cu multa taria neutralitatea ce tratatele impunú si garantéza Romaniei. Interésele economice ale tieriei nu se folosira de dificil'a situatiune, dar' in schimbu, Romani'a castigá din ce in ce mai multu increderea si respectulu Europei.

Fára indoiéla, multe si puternice consideratiuni impingu Romani'a a face cauza comuna cu popórele crestine. Originea, limb'a, civilizatiunea, totu distinge pe románi de serbi si de bulgari; dar' au aceea'si credintia religioasa si o lunga istoria de suferintie; sángele loru a fostu versatu in multe lupte pentru aceea'si cauza si de aceea'si inimici.

Cine scie sa spuna cari aru fi fostu sórt'a resbelului, déca Romani'e

aru fi aruncatu in balantia, fara veste, cei 50 sau 60 mii de soldati, cu totu multefeliu intocmiti decatu serbii o ocaziune unica, pentru a face sa se recunosca definitiv cererile in zadar repetate, pentru a-si afirma neater-narea completa, pentru a dobandi chiaru o egemonie efectiva asupra poporeloru dela Dunare si dela Balcani.

Poporu dela Dunare a fostu de mai multe ori gat'a sa cedeze consideratiuniloru cari o impingeau la actiune. Candu Bulgari'a dete acelu tipetu de disperare, pe care Europ'a lu audi cu emotiune si avu unu echou mai mare in inim'a romaniloru, vecini si de multe ori martori, Oculari ai maceluriloru nepomenite, Cogalniceanu, care era atunci ministru de externe, nu mai esita si dete o circulara, care trebuia sa fie indreptata catra puteri, ca anuiau si justificare a unoru dispositiuni decisive.

Dar cris'a ministeriala ce avu locu opru miscarea, si noulu cabinetu Bratianu, temperandu impresiunile simtimentuluiu natiunale, sci'u sa intielega datorii ce intielesu Europei impuneau Romaniei, si avantajele ce aru fi potutu obtiene din acestu nobilu sacrificiu. Astfelu acelu micu stat, cu politic'a sea intiepleta, cu marea prudentia a acteloru sele, cu silintiele sincere facute pentru a nu se departa intru nimicu de calea ce-i impunea cea mai rigurosa neutralitate, scuti diplomati'a europena, care are in mana o problema atatu de incurcata, de difficultati multu mai mari.

Drepturile si datorii Romaniei, cari deriva din neutralitate, au fostu cu claritate determinate in brosiur'a „La Roumanie devant la Conférence,” de care s'a ocupatu pres'a europena. Si cu tote ca nu a fostu recunoscuta formalu, cum s'a facutu cu Elvetia, prin declaratiunea dela 20 Novembre 1815, pentru Belgi'a in 1831, pentru Luxemburg in tratatulu dela Londr'a din 1867, totusi spiritulu tratatului dela Parisu asigura Romaniei conditiunile unei tieri neutre.

Cu tote acestea, guvernulu din Bucuresti intielesu ca o neutralitate lipsita de o sanctiune positiva, supsa interpretariloru schimbari si precaritate a ori-carei puteri, care aru ave interesu sa o calce, nu pute ave valore decatu prin cea mai scrupuloasa respectare a aceloru principii, pe cari neutralitatea le impune. „Acesta neutralitate,” precum dise ministrulu Ionescu, respundindu cele din urma interpelari ce i s'a facutu asup'a relatiuniloru Romaniei, „noi trebuie sa o consacramu la chibruintia careu sa o sangele nostru, la chibruintia careu trebu sa perimu in indoiturile stegului natiunale. Europ'a va tiené contu de purtarea nostra, si ori-cum, ne vomu pute fali ca amu remasu fideli, si ca amu contribuitu cu sacrificiele nostre la restabilirea acelei paci, care este maximulu dorintieloru si care va contribu la ameliorarea conditiuniloru poporeloru balcanice.”

Dintr'o purtare atatu de franca si leala guvernulu romanu castiga noua putere. Conferinti'a, indata ce se intru la Constantinopole, facu o mare diferentia intre conditiunile principatului si intre ale celorlalte provincii, cu atatu mai multu ca cererile Romaniei erau forte moderate. Noi amu vedintu cari suntu revendicari, asup'a caror'a Romani'a insista in numele drepturiloru sea ce istorice, a capitulatiuniloru sea cu imperiu otomanu si a titluriloru ce i deriva din cresteru mijloceloru sea materiale si a progreselor institutiuniloru si civilizatiunei. Caci superioritatea numerica nu este singur'a care determina importantia relativa a Romaniei. Principalele Moldovei si Valachiei dupa unirea lor a progresatu multu pe calea civilizatiunei. Sistemulu parlamentar

gasi o deplina si sincera aplicatiune; principele respecta totudelu'a constitutiunea si luptele partidiloru nu degenerara in violentie patente. Guvernulu incheia directu tratatele de comertiu, folosindu nu numai desvoltarei productiunei tierei, dar' inca afirmandu producentii'a sea politica.

Poporu agricolu in tota puterea cuventului, Romani'a are are unu comertiu anualu de aproape 300 milioane de lei. Se construescu multe cai ferate, si industri'a nu mai este in primele sele incercari.

Progresele intelectuale si morale egalate pe cele materiale.

Rectorele universitatii de Iasi, celebrandu suntu acum cate-va dile, aniversarea acestei academii, arata ca Romani'a pote sa se mandresca cu dreptu cuventu, pentruca dens'a s'a radacatu mai pre susu de poporele vecine gratie universitatiloru, scoleloru sele si culturei generale a tierei, gratie mai cu sema desvoltarei literaturei sele, care se impune chiaru atentiunei celorlalte natiuni.

Noi trebuia dar sa ne bucuramu ca si Port'a, intr' unu momentu in care se pare ca a perdutu conceptiunea realitatii, recunose drepturile imprescriptibile ale Romaniei, care a corespunsu atatu de multu la asteptarile autoriloru tratatului dela Parisu, la misiunea sea istorica si la traditiunile, cari cu atatea legaturi, o stringu de civilizatiunea apusena.”

„U. D.”

Varietati.

* *Multiamita publica.* Subscri-sulu nu pote trece cu vederea, — ba si tiene de cea mai santa datorintia, ca designatu de comitetulu parochialu romanu gr. or. din Sighisior'a, pentru a colecta in scopulu acuirarei unei biserici in cetatea Sighisioarei, — a aduce in numele poporului credinciosu, — Preonoratulu comitetu parochiale rom. gr. or. dela biserica cu chramulu santulu Nicolau in suma de 100 fl. v. a. scrisu un'a suta fl. v. a. in scopulu precitatu, — cea mai intima si cordiala multiamita.

Fia ca acestu ajutoriu sa se considere de celu de susu carele cunose inimele tuturoru ca fierii aruncati de vedu'a in vistieria bisericeii.

Asemenea p. t. domni contribu-enti din Brasiovu si Sacele (Satlungu) pana la finirea colectarei candu se va da intr'un'a ratiotiniu generalu, primésca si cu acetia ocaziune intru asemenea si sincerele nostre manifestatiuni de multiamita si recunoscintia.

Sighisior'a 10/22 Ian. 1877.

Demetriu V. Moldovanu,
presbiteru gr. or.

* *Unu balu in scopulu magiarisarei.* In clubulu liberalu alu sub-burbiului Iosefinu din Budapest'a, dlu G. Szathmary tienu acum de curendu o prelegere in care a depinsu cu coloru mohorite degenerarea elementulu magiaru in comitatulu Hunedorei. Castelulu lui Ioanu Huniade in Hunedora e dej'a restauratu, este datorintia natiunei (magiare) a restaura si magiarismulu din acelu tienutu, care cade din di in di preda romanismulu. Spre scopulu acest'a lucr'a in sinulu comitatului reuniunea ajuto-ria a scolei reale din Dev'a, care trebuie spriginita in nisuintiele sele patriotice de tier'a intréga. Déca — dice oratorulu — se voru gasi in tiéra nuce 500,000 omeni, cari sa contribuie cate 20 cr. eata unu fondu de o suta mii florini, cu a caru interese s'aru pute tramite multu copii de parinti romanisati la scola si pe calea acest'a s'aru pute redá natiunalitatii loru originale. — Redactiunea lui „Hon”

s'a oferitu a primu oferte spre scopulu aratatu. Prelegerea lui Szathmary a fostu primita cu aplausu si a mai avutu si urmarea ca clubulu a hotaritu arangiarea unui concertu cu balu, a caru venitu concertu sa fia spre scopulu desromanisarei magiariloru romanisati (!)

* *Note false de statu de cate cinci florini* suntu forte multe in cercalatiune. Imitatiunea e asiá de buna incatu abia se potu deosebii notele false de cele adeverate.

Preturile de piatia.

Sibiu 14/26 Ianuarie. Grâu, hectolitru 75—78 kilo fl. 8.20—9.40, Grâu mestecat 72—74 kilo fl. 7—7.80; Secara 64—68 kilo fl. 5.40—6—; Orzu 63 kilo fl. 5—; Ovesu 38—42 kilo fl. 2.50—2.90; Cucuruzu 69—71 kilo fl. 3.90—4.50; Carcurofi 3—3.80; Samentia de canepa fl. 12—; Mazere fl. 11—; Linte fl. 13—; Fasole fl. 6.50; Slanina 50 kilo fl. 38—; Unsore fl. 38—; Seu brutu 50 kilo fl. 21—; Seu de luminari fl. 25—; Luminari de seu 50 kilo fl. 28—; Sapunu 50 kilo fl. 20—; Fenu 50 kilo fl. 23—25; Lemne de focu, metru cubic fl. 3.50; Spiritu gradulu 47¹/₂—60 cr.; Carne de vita, carne 38 cr.; Carne de vitielu 50 cr.; Carne de porc 32 cr.; Carne de oaie 24 cr.; Oaie 10 darabe 20 cr.

Bursa de Viena.

Din 15/27 Ianuarie 1877.

Metalicele 5%	61 55
Imprumutulu nationalu 5%	67 40
Imprumutulu de statu din 1860	113 25
Actiuni de banca	830 —
Actiuni de creditu	144 80
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	123 —
„ „ „ Temisoreno	73 50
„ „ „ Ardelenesci	71 50
„ „ „ Croato-slavone	71 25
London	— —
Argintu	116 25
Galbinu	5 80
Napoleonu d'auru (poli)	9 82 ¹ / ₂
Valu'a noua imperiale germana	60 50

Concursu.

In urm'a inaltei ordinatiuni constitoriale din 25 Novembre 1876 Nr. cons. 3431 B. prin care se concede escriere de concursu pentru intregirea postului de capelanu langa nepunctiosulu parochu Nicolau Dorca din Agerbiciu se escrie concursu pana in 30 Ianuarie 1877.

Emolumentele suntu:

1. Dela 90 familii cate o ferdela vechia cucuruzu sfarmitu, iera dela 40 familii cate o mertia.

2. Simbria parochului de o di de lucru dela fia-care familia care o cedéza capelanulu.

3. Tote venitele stolari care computendu-se la olalta aducu unu venitu de 100 fl. v. a.

4. Lemne focali ce se asignéza parochului anuatom, 3 stangini — jumatate. —

Doritorii de a concura la acestu postu suntu avisati a-si asterne petitiunile lor la subscrisulu scaunu protopopescu pana la terminulu susu indicatu instruate dupa lege cu aceea, ca deca concurentii voru fi preoti sântiti au se asterna totu-odata si licentia dela Prea Vener. consistoriu ca suntu licentiatu a pute concuru la acestu postu.

Siarosiu 30 Decembre 1876.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Dionisiu Chendi,
(1—3) adm. prot.

Nr. 4.

Concursu.

Pentru ocuparea vacantei parochie de clas'a I in comun'a matra Cucu-lat'a si filia Lupsi'a, protopresbiteratulu Fagarasiulu I, se escrie prin acest'a concursu cu terminu pana la 13 Februaru a. c. candu va fi si alegerea.

Emolumentele suntu:

a) casa parochiala gratuita; si

dela 124 numere de familie cate un'a ferdela de grauntie si dela 90 familia mai serace si veduvite cate o jumatate ferdela, la olalta 169 ferdele bucate.

b) folosirea ierbeii si a pomiloru din cimiteriule bisericeii;

c) venitele stolari dela 215 familii cu 1248 suflete, imbunatatite si statorite de sinodulu protopresbiterale;

d) dela fia-care familia cu tragatori cate unu caru de lemne; ier' dela cei fara vite cate o di de lucru in claca, cu palmele, care compute la olalta in bani dau sum'a de 650 fl. v. a.;

e) asemenea si dela filia Lupsi'a, unde suntu 42 familii cu 188 suflete, dupa mesurile susu aretate tote venitele compute la olalta este venitu siguru de 800 fl. v. a.

Doritorii de a ocupa acesta statiune au de a-si asterne concursurile lor instruite conformu prescrielor „Statutulu organicu” si dispositiuniloru provisorice pentru regularea parochieloru din an. 1873, pana la terminulu aretatu la subscrisulu. Maturisanti voru ave preferentia.

Fagarasiu 4/16 Ianuarie 1877.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Petru Popescu,
protopopu.

(1—3)

Nr. 4.

Concursu.

Devenindu vacantu postul de invetiatoriu in comun'a Cucu-lat'a, protopresbiteratulu gr. or. alu Fagarasiulu I, se deschide prin acest'a concursu, cu terminu pana la 6 Februaru 1877.

Emolumentele suntu:

a.) Salariulu anualu in bani 135 fl. v. a. din cass'a comunala, solvindu in rate lunare regulatu; cuartiru naturale in incaperile scolei, si lemnele de incalditu cate voru trebu.

Doritorii de a ocupa acest'a statiune, trebuie se fia clerici si pedagogi absoluti, avendu atestatu de calificatiune, cu care prevediuti voru ave a-si asterne concursule lor bine instruate la subscrisulu oficiu ppresbiteralu, pana la terminulu susu aratatu.

Fagarasiu, 4 Ianuarie 1877.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Oficiulu ppresbiteralu gr. or.

Petru Popescu m. p.

(1—3)

protopopu.

Nr. 7.

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Crisciori, se escrie prin acest'a concursu pana la 13 Februaru 1877.

Acesta parochia, avendu stole bineregulate, arata unu venitu de 417 fl. 30 cr. v. a., si este clasificata de o parochia de cl. III. La venitululu acest'a suntu compute si venitele accidentali.

Doritorii de a ocupa acest'a parochia au a-si asterne supliciele lor instruite conformu prescrielor din „Statutulu organicu,” pana la diu'a susu fipsata subsemnatulu in Bradu cott. Huniadorei.

Bradu 9 Ianuarie 1877.

In contielegere cu comitetulu parochiale.

Nicolau I. Mihaltianu m. p.

prot. gr. or. alu Zarandului.

(1—3)

Banc'a generala de asigurare mutuala „Transilvani'a.”

Cuponulu obligatiuniloru fondulu nostru de intemeiare, care vine a se detasiá in 1 Februaru a. c., se va solvi cu 2 fl. 85 cr. la cass'a nostra centrala, catu si la agenturile generali si principali.

Sibiu in 25 Ianuarie 1877.

Consiliulu administrativu.